

एकोनपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

(यस्य स्मरणमात्रेण जन्मसंसारबन्धनात् ।
विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णवे प्रभविष्णवे ॥

जिनके स्मरण करनेमात्रसे मनुष्य जन्म-मृत्यु-रूप
संसारबन्धनसे मुक्त हो जाता है, सबकी उत्पत्तिके कारणभूत
उन भगवान् विष्णुको नमस्कार है ॥

नमः समस्तभूतानामादिभूताय भूभृते ।
अनेकरूपरूपाय विष्णवे प्रभविष्णवे ॥)

सम्पूर्ण प्राणियोंके आदिभूत, पृथ्वीको धारण करनेवाले,
अनेक रूपधारी और सर्वसमर्थ भगवान् विष्णुको प्रणाम है ॥

वैशम्पायन उवाच

श्रुत्वा धर्मानशेषेण पावनानि च सर्वशः ।
युधिष्ठिरः शान्तनवं पुनरेवाभ्यभाषत ॥ १ ॥

१ / 64 | 100% + | [ ] [ ]
ओ श्रीगणेशाय नमः ॥ ओयस्य स्म
रणमात्रेण जन्मसंसारबंधनात्
विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णवे प्र
भविष्णवे ॥ १ ॥ नमः समस्तभूता
नामादिभूताय भूभृते अनेकरूप
रूपाय विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ २ ॥ वै
शम्पायन उवाच ॥ ॥ श्रुत्वा धर्मा
शेषेण पावनानि च सर्वशः ॥ युधि
ष्ठिरः शान्तनवं पुनरेवाभ्यभाषतः ॥ ३ ॥
युधिष्ठिर उवाच ॥ किनेकदेवतेलोके

64 / 64

100%

+ | [ ] [ ]

यात्रिपराभवम् ॥ १४९ ॥ इति श्री
महाभारते शांतिपर्वणि अनुशा
सनिर्माणे दानधर्मपर्वणि विष्णुसहस्रनाम
सहस्रं संपूर्णम् ॥ शुभम् ॥ समाप्तम् ॥
लिखतानिदं भूधरनिश्रेयसः ॥ नृसिंह
दासस्यार्थलिखतम् ॥ दुधवातरे ॥

श्रीमहाभारते

[अनुशासनपर्वणि

गीर्तितम् । विश्वेश्वरमजं देवं जगतः प्रभवाप्ययम् ।
ब्रह्मणि च ॥ १४१ ॥ भजन्ति ये पुष्कराक्षं न ते यान्ति पराभवम् ॥ १४२ ॥
ना चाहता हो, वह जो विश्वके ईश्वर जगत्की उत्पत्ति, स्थिति और विनाश
गुह्यसहस्रनामस्तोत्रका करनेवाले जन्मरहित कमललोचन भगवान् विष्णुका भजन
करते हैं, वे कभी पराभव नहीं पाते हैं ॥ १४२ ॥
संहितायां वैयासिक्यामनुशासनपर्वणि दानधर्मपर्वणि विष्णुसहस्रनामकथने
एकोनपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४९ ॥
निर्मितं शतसाहस्रीयं संहितासम्बन्धी अनुशासनपर्वके अन्तर्गत दानधर्मपर्वमें
नविष्यत एक सौ उनचासवौ अध्याय पूरा हुआ ॥ १४९ ॥
प्रथम पाठके २ श्लोक मिलाकर कुल १४४ श्लोक हैं)

690 of 1206

Mahabharata

by Ramanarayanadatta astri

Ref : <https://archive.org/details/mahabharata06ramauoft/page/672/mode/2up>

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः
रामाय नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥
ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥

किंवाप्येकं परायणं भवतः किं च
 मर्चतः प्राप्स्यन्ति ततः शुभं ॥४॥
 वीर्यधर्मः सर्वधर्माणां भवतः य
 श्चोमतः किं जपन्त्येव जतु जन्म
 संसारबंधनात् ॥५॥ भीष्मोवाच ॥
 जगत्प्रभुं देवदेवमनंतं पुरुषोत्तमं
 त्ववन्नाम स ह्यग्रेण पुरुषः स ततो
 क्षितः ॥६॥ तमेव चार्चयन्ति स भक्त

गुरुषमव्ययं॥ ध्यायेत्सुखं न मत्स्यं
अथ जमानस्तमेव च॥ ७॥ अना
दिनिधनं विसृज्य सर्वलोकमहेस्व
रम्॥ लोकाश्च द्वांसुखं नित्यं सर्व
दुःखातिगो भवेत्॥ ८॥ ब्रह्मण्यस
र्वधर्मसंलोकानां कीर्तिवर्धनं॥
लोकनाथं महद्भूतं सर्वभूतभवोद्
धरम्॥ ९॥ एष मे सर्वधर्माणां धर्माधि

कतमो मतः॥ यद्भक्त्या पुष्टुरीका ।
 क्षोस्तवे रर्चनरः सदा॥१०॥ परमं यो
 मरुत्तेजः परमं यो महत्तपः परमं यो
 सहद्वलः परमं यः परायणः॥११॥
 पवित्राणां पवित्रं यो मंगलानां च मंग
 लम्॥ देवते देवतानां च भूतानां यो व्य
 यः धिता॥१२॥ यतः सर्वाणि भूतानि भ
 वन्त्यादियुगागमे॥ यस्मिंश्च प्रलयं याति
 पुनरेवमुपजायते॥१३॥ तस्य लोकप्रधा

नस्यजगन्नाथस्यभूयते विसोर्नामसदस्यमे
 ष्टुण्डपापभयापदं २४ यानिनामानिगो-
 णानिविद्यातानिमहात्मनः ऋषिभिः प-
 रिगीतानितानिवक्ष्यामिभूतये २५ ऋषि-
 र्नाम्नांसदस्यवेदव्यासोमहासुनिः कृतो
 नष्टप्रतथादेवोभगवान्देवकीसुतः २६ ओं
 विसृजिस्वुमहाविसृज्यभविस्वुमहेश्वरं अने
 कस्यपदैत्येतेनमामिपुरुषोत्तमं २७ ओं श्री-
 वेदव्यासउवाच अस्म्यश्रीविसुदित्यसदस्य।

नामस्तोत्रमालामंत्रस्य श्रीभगवान्तेदव्या
सञ्जयिः शत्रुघ्नपुत्रः श्रीकृष्णः परमा
त्मादेवता आत्मयोनिस्वयं ज्ञान इति बीजं
देवकीनंदनः सद्येति शक्तिः उद्भवः हो
भनो देव इति परमो मंत्रः शोखध्वनंदकेच
कीनिकीलकं त्रिसामासमगासामेतिक
वचं शार्ङ्गधन्वागदाधर इत्यसं विश्वे विष्णु
र्वषट्कार इति ध्यानं श्रीविष्णोः प्रीत्यर्थे दि
व्यसहस्रनामजपे विनियोगः ॥ ओं वै

दद्यात्सकृदपि येनमः शिरसि अनुष्टुप् ॥
 दसेनमः स्रुवे श्रीकृष्णपरमात्मदेव
 तायै नमः हृदि अमृतं शृङ्गोभानुरि
 ति बीजाय नमः मुखे देवकीनन्दनः स
 एति प्राक्तये नमः पादयोः शोखक्षेत्रे द
 के च क्रीत्तिकीलकाय नमः सर्वोगेषु ॥
 मम श्रीकृष्णप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः कर
 संप्रुटे इति ऋष्यादित्यासः अथ कर
 षडंगन्यासः ॥ ॐ विश्वं विश्ववष ॥

द्वकार इत्येष्टभ्यां नमः अष्टतोश्रु
 वोभान्नः इति नर्जनीभ्यां नमः ब्रह्माणे
 ब्रह्मकृद्व्योति मध्यमाभ्यां नमः सुव।
 वार्णविंदुरहोभ्यः इति अनामिकाभ्यां नमः
 आदित्यो ज्योतिरादित्य इति कनिष्ठका
 भ्यां नमः शार्ङ्गधन्वा गदाधर इति कर
 तलकर एष्टभ्यां नमः इति करन्यासः
 अथ षडेगन्यासः ऐं विश्वे विश्वेर्वषट्कार
 इति हृदयाय नमः अष्टतोश्रुवोभा ।

॥ इति सि ॥

॥ सु ॥ सुवर्ण विंशतोलभ

चुंरिसिखाहा॥ उीब्रंविद्वास्वणो
ब्रह्मीतिशिखायैवौषद्॥ होंसुव
र्णविंशतोलभः इति। चवचायु
यादित्यो ज्योतिरादित्यरितिनेत्रा
भां वौषद्॥ उीशं रीधन्वा गदा
धरः॥ इत्यस्त्राय फाद॥ अथ ध्यानं
योगेनाकांशं भुजगशायनं पद्माना
मं

श्रीविष्णु
दिव्यसदस
नामपादेति
कल्पः

भंसुरेशो विस्वाधारंगगतसुदृशं
 मेघवर्णसुभांगं ॥ लक्ष्मीकांतक
 मलनयनं योगीभिर्योनगम्यसि ॥ १० ॥
 सुवेदेभवभयहरिं सर्वलोकेषु
 नाथं ॥ जीविस्त्वं विस्सुर्वप्रकारेभ्यु
 तभव्यभवत्यभुः भूतहातुतभूद्वा
 वोभूतात्मा भूतभावनः ॥ ११ ॥ सु
 तात्मा परमात्मा च सुत्तानां परमा

ह्रीं ले

गतिः॥ अथ यः पुरुषः सान्नीत्यै व
त् सोऽयं शिवः॥ यो नो विदनेता
प्रधानपुरुषोऽखरः॥ नीरसिंहवपुः
श्रीमाक्षेशवः पुरुषोत्तमः॥ १८ ॥
सर्वः सर्वः शिवः स्यात्पुर्णतदिनि
धिरव्ययः॥ संभवो भावनो भर्ता प्र
भवः प्रभरोऽखरः॥ १९ ॥ स्वयं भूरांभु
रादित्यः पुरुषः सान्नीत्यै वपुः॥ अथ

नादिनिधनोधाताविधाताधातु
 ज्ञम॥३१॥ अग्रमेयोहृषीकेचाः
 पद्मनाभोमरप्रभुः॥ विस्वकर्मा
 मनुस्त्वष्टास्थिविष्टः स्थविर्होद्यु
 वः॥२२॥ अग्रस्यः राखतः हृस्मा
 लोहिताक्षप्रतर्दनः॥ प्रभूतस्त्रिक
 वा कुक्षोमपवित्रं मंगलं परं॥३३॥
 ईशानः प्रासादः प्राणो ज्येष्ठः अहः

प्रजापतिः॥ हिरण्यगर्भो भृगुर्गर्भो
माधवो मधुसूदनः॥ ३४॥ ईश्वर
रो विक्रामी धन्वा मेधावी विक्र
मः क्रमः॥ अनुत्तमो दुर्गाधर्षः
हृत्ति सः हृत्ति रासुवान्॥ ३५॥
शुरैराः शरणं चाम्मी विस्थरेता
गजाभवः॥ अहः स सुन्तरो व्या
लः शपयः सर्वदर्शनः॥ ३६॥

अजः सर्वेश्वरः सिद्धः सिद्धः सर्वा
दि रच्यतः ॥ वृषाकपिरमेयात्मा
सर्व योगनिधिस्तुतः ॥ ३७ ॥ व
सुर्वसुमन्त्राः सम्यक् समात्मा
संमितः समः ॥ अमोघः पुण्डरी
कान्तो वृषकर्मा वृषाकृति ॥ ३८ ॥
नमो बहुरिशवभूः विश्वयोनिः

मुचिम्नवाः। अमृतं जगत्स्वतः
स्थाणुवरारो होमहातपाः॥३९॥
सर्वगः सर्वविद्भानुर्विषकृते
नोजनार्दनः॥ वेदो वेदविद
व्यङ्गे वेदङ्गे वेदवित्कविः
॥३०॥ लोकाध्यक्षः सुराध्य
क्षो धर्माध्यक्षः कृताद्यतिः॥

चतुरात्मा चतुर्वर्गश्चतुर्दंष्ट्रः
 चतुर्भुजः ॥ ३१ ॥ आजिष्णुर्भो
 जनं भोक्ता सहिष्णुर्जगदादि
 जः ॥ अग्नयो विजयो जेता विष्णु
 यो निःपुनर्वसुः ॥ ३३ ॥ उपेक्षो ।
 वामनः प्राञ्जल्यु रमो घञ्चिदुर्जि
 तः ॥ अतीन्द्रः संग्रहः सर्गो धृक्

धृतात्मानियमोयमः॥३३॥वे
दोवेद्यस्तदायोगीवीरह्यमाध
वोमधुः॥अप्रतीदियोमहामायो
महोत्साहोमहावलः॥३४॥
महाबुद्धिर्महावीर्योमहाशक्ति
र्महाद्युतिः॥अनिर्देश्यवयुःश्री
मानप्रभोमहात्मिहृक्॥३५॥
मेयात्मानमहादिहृक्

त्मा स ह्यत्रादांसहस्रपात् ॥ ५०॥
 ज्जावर्तनो निवृत्तात्मा सैव नो सं
 श्वर्तकः ॥ अजः संवत्सरो वहि
 रनिलो धरणी धरः ॥ ५१॥ सुप्र
 सादः प्रसन्नात्मा विश्वधुश्चिरय
 भुविधुः ॥ सत्कृती सत्यनित्य
 दुर्जिह्वुर्नरायणो नरः ॥ ५३॥

मेजमेजेबुसिधः प्राकाशात्सा
 अनामनधो। असंख्येयोनिधेयात्मा
 विशिष्टः शिष्टभुक्कुसुमः ॥ ३ ॥
 सिद्धार्थः सिद्धसंकल्पः सिद्धिदः
 सिद्धिसाधनः ॥ वृषाहीवृषभोवि
 सुवृषपर्वीवृकोदरः ॥ ४ ॥
 नोवर्द्धमानश्चविविक्तः सुनिसाग

२:॥ सुभजो दुईरो वाग्मी महेशो
 वसुतो वसु ॥ ५ ॥ नैकहपो वृ
 हद्वपः शिपिविष्टः प्रकाशानः
 मेजसो जेष्टः स एतरो मन्त्रः चंद्राशु।
 जेष्टतिथि भास्करोद्युतिः ॥ ६ ॥ अमृताशु
 १ असा भवो भानुः शशि विंदुः सुरेश्वरः
 प्राप्ता प्रताप ॥ ओषधं जगतः सेतुस्तत्त्वकर्मीशु

वेष्टः शिखरुगि नरुषो वृषः ॥ क्रो
 धलाजो धरुत्कर्तु विश्वबाहु
 निहाधरः ॥ १० ॥ ॥ अमृतः प्रथि
 तः प्राणः प्राणात्मा वासवानु
 जः ॥ अथां निधिरधिष्टानमप्र
 मत्तः प्रतिष्ठतः ॥ ११ ॥ ॥ स्कदः स्क
 दधुरोधुर्येवरवे वाहुवाहुनः ॥

वासुदेवो बृहद्भानुगदिदेवः पुर
 शरः ॥ १३ ॥ अत्रोक्तस्तारणस्तार
 रः शौरिस्तारजनेश्वरः ॥ अत्रुक्त
 लः ज्ञातावर्तेपद्मीपद्मनिभेक्ष
 रः ॥ १३ ॥ पद्मनाभोरविंदाक्षः
 पद्मगर्भशरीरभृत् ॥ महर्षिः
 शिविचवात्मा महायोगरुद्धजः

विष्णु उवाच मुनि

॥५॥ अतुलः शरभो भीमः समयतो
हविर्हरिः ॥ सर्वलक्षणलक्ष
णो नक्षत्रीयान्समितिजयः ॥
विलसरोहि तो मार्गो हेतुर्ह
मोदरः सहः ॥ महीधरो महा
भागो वैभवान्मिताश्रयः ॥५॥
उद्वः द्योभरो देवः श्रीगर्भः

परमेश्वरः॥ करुणं कारुणं कर्तृ
 विकर्तृ गुरु नो गुरुः॥५॥ अथ
 सायोज्यवस्थानः संस्थानः स्या
 नदोध्यवः॥ परद्वि परमस्य सु
 लुप्तः पुष्टः शुभेतराः॥५॥ रा
 मो विरा मो विरतो मार्गो नयो
 नयोनयः वीरः अन्तिमतांशो
 शोधर्मो धर्मो विदुतमः॥५॥

वैकुण्ठः शुक्लः प्राणः प्राण
दः प्रणवः प्रदः । हिरण्यग
र्भः शत्रुघ्नो व्याघ्रो वायु रधो
क्षेत्रः शत्रुः सुदर्शनः का
लः परमेश्वरः पितामहः ॥ ६ ॥
उग्रः स्वर्णरश्मिः दक्षः विश्वामो
विश्वदत्तः । विश्वारः स्याव

२: स्थाणुः प्रमाणं वीजमव्य
 यम् ॥ ६१ ॥ चर्चो नर्थी महाको
 न्ते महाभोगो महाधनः । अ
 निर्विष्टः स्थविरो भूधर्मयुगे
 महाभरवः ॥ ६३ ॥ नक्षत्रनेमी
 नक्षत्राक्षमः क्षामः समीहः
 यक्षो महेश्वरः कृतः स
 त्रैलोक्यगतिः ॥ ६४ ॥ सर्वदत्ता ।

विभुत्वात्मा सर्वज्ञानम्
तमं ॥ सुब्रतं सुमुखः सुदमः
सुयोखः सुखदः सुहृत् ॥
६४ ॥ मनो हरो जितक्रोधो
वीरवाहुर्विदारणः क्षीपनः
स्ववशी व्यापानेकात्मानैक
कर्म हत ॥ ६५ ॥ वत्सरो वत्स

लोवत्सीरत्नगर्भे धनेश्वरः
धर्मलक्ष्मिगुणधर्मी सदस
क्षरमक्षर ॥६६॥ अविज्ञाता
सहस्रांशुर्विधाता ह्यतल्लक्ष
णाः । गंभस्तनोमः सत्वस्थः
सिंहेक्षतमहेश्वरः ॥६७॥
आदिदेवो महादेवो देवेशो

देवकुङ्कुमः॥ उत्तरो गोपतिर्गो
 साज्जानगम्पः पुरातनः॥ ६८॥
 वारीरभूतमद्वावोकपीत्रोभू
 रिदक्षिणः॥ सोमपोमृतपः सो
 मः पुरुजित्पुरुषोत्तमः॥ ६९॥
 विनयोजयः सत्यसंधोदाज्ञाह्वः
 सात्वतां पतिः॥ जीवो विनयता

साक्षीसुकुंदः सत्यविक्रमः ॥७॥
अभिनिधिरनन्तात्मा महोदधि
सद्योत्तमः ॥ अजो महोदधि
भावोजिता मित्रः प्रमोदनः ॥
७१॥ अज्ञानदोनहृगोनवः सत्य ॥ त्व
धर्मेति विक्रमः ॥ महर्षिः
पिलाचार्यः शाततो मेदनीपतिः ७३

तुपदस्त्रिदशाथ्यजोमहाशं
गोचानात्तुत्त॥महावराहो
गोविन्दःशुक्लेणःवनकाङ्क्षदी
॥७३॥गुह्योर्गभीरोमहनोयुस
श्वक्रगदाधरः।वेदस्वाङ्गो जि
तजोधोदृढःसंकर्षणोचुनः
॥७४॥वतरणोवातरणोवृद्धः।

कैराजो महास्वनः॥ भगवा
नमस्तु नदीवन मालीहला
बुधः॥१५॥ आदित्यो ज्योतिरा
दित्यः सहिष्मृर्गति सत्रमः॥
सुधन्वा खट्वा परत्रुर्दक्षिणोद्
विणोऽश्वदः॥१६॥ दिवस्यक्त
सर्वजिह्वा सो वाचसतिरयो
द्रिकृया

निजः॥ त्रिसा मा सा न गः सा
म नि वी एं मे ष जं भि ष कु ११
स न्या सः कु व मः श न्नो नि ष्टा
शा तिः प रा य एः॥ शु भा द्गः शा
त्रि दः व य कु सु दः कु व ले व मः
॥१२॥ गो रु त्तो गो ष ति र्गो म्ना ।
वृ ष भा चो वृ ष मि यः॥ अ नि वृ

नीनिवृत्तात्मासंदोषाक्षेमक
मुमुक्षुः॥७॥ श्रीवत्सवक्षः श्री
वासः श्रीपतिश्रीमतां वरः॥ श्री
दः श्रीसः श्रीनिवासः श्रीनिधिः
श्रीविभावनः॥८॥ श्रीधरः ।
श्रीकरः श्रेयः श्रीमालीकव
याश्रयः॥ स्वदाः स्वर्गः शता

न हो न द्विज्योतिर्गणेश्वरः॥
॥८१॥ विप्रितात्मा विधेयात्मा
सत्कीर्तिश्चिद्विशंशयः॥३॥ दीर्घः
सर्वतःश्चक्षुरनीशः शास्यतः
स्थितिः शुभषयो भूषणो भूभृत्
विश्लोकः शोकनाशनः॥ अ
र्चिष्मानर्चितः कुंभी विशुद्धात्मा

विशोधनः॥८३॥अनिरुद्धः
प्रतिरथः प्रद्युम्नो मिति वि
क्रमः॥कालनेमिनिहावी
रः शौभिः शूरजनेश्वरः॥
८४॥तुलोकोत्तमतुलोके
शः केशवः केशिहासुः
कामदेवः कामपालः कामः

कान्ति कृतात्मजः॥८५॥
अविभाव्याजितोविष्णुर्की
नोनतो धनञ्जयः॥ब्रह्म
एषो ब्रह्मविद्ब्रह्मा ब्रह्म ब्रह्म
विवर्द्धनः॥८६॥ब्रह्मविद्ब्रह्म
एषो ब्रह्म ब्रह्मष्टो ब्रह्म एषिष्ठः

महाकृतुर्महाकर्मा महाते
जोमहोत्तमः॥८७॥महाक
यज्वा तुमहावर्ज्यो महायज्ञोमहे
स्वरः॥स्तव्यःस्तवप्रियःस्तो
त्रंस्तुतिस्तोतरा प्रियः॥८८॥
मृणःमयिस्तुष्टुष्टुष्टुष्टुष्टु
तिरनामयः॥मनोजवसीय

कनाथो माधवो भक्तिवत्स
लः॥ सुवर्णहरो हि मङ्गल
संगश्च दनागदी॥ ६४॥ वीर
हविषमः दत्तन्यो घृतावीर
चक्रचलश्चलः॥ अमान
मानहो मान्यो लोकस्वामी
त्रिलोकदातृ॥ ६५॥ अमेधा

मेधजोयः सत्यमेधाधराधरः
 जेजलेजोद्युतिधरः सर्वत्रासुम
 तांवरः ॥ ६६ ॥ प्रग्रहा निग्रहा ।
 व्यग्रोनेकसंयोगदाग्रजः ॥ चतु
 र्भुजः ॥ चतुर्वर्गः ॥ चतुर्वर्गः ॥ चतु
 र्भुजः ॥ ६७ ॥ चतुरात्मा चतुर्भावाश्च
 तुर्वेदविदेकपात्रः ॥ समावृत्तानि
 चतुर्भावाद्दुर्जयोदुरनिक्रमः ॥ ६८ ॥

६८

दुर्लभो दुर्गमो दुर्गो दुरावा सो दु
रारिहा ॥ शुभांगो लोकशरंगः
सुतंतुस्तंतुवर्धनः ॥ ९९ ॥ इव
कर्ममहाकर्मकृतकर्मकृते
गमः ॥ उद्वः सुद्वः सुद्वः पद्मना
भः सुलोचनः ॥ १०० ॥ अजीवा । को
सनः शङ्खी जयन्तः सर्वविजयी

सुवर्णविंदुरजोभ्यः सर्ववागी
श्वरेश्वरः ॥१०१॥ महाह्रदोः
महागती महाभूतो महानिधिः
सुकुवः कुदरः कुदः पर्जन्यः ।
पवनो जलः ॥१०३॥ अमृतो गो
मृतवपुः सर्वज्ञः सर्वतोमुखः
सरभः सुषदः स्निग्धः शत्रुजि

रधुत्रुतापनः॥१०३॥ न्यग्रोधो
 दुर्ध्वशेखरः पञ्चाङ्ग राघिनि
 सुदनः॥ सहस्रार्चितसुनिहः
 समैधासप्तवाहनः॥१०४॥ अ
 मूर्तिरनघो चित्तोभयकृद्वय
 नात्रानः॥ अणुर्वहत्कृत्कृत्
 स्थूलो गुणभक्तिगुणो महार

॥१०५॥ अथतः स्वधतः स्वधः
प्रायश्चित्तो वरावर्धनः ॥ भारभृ
त्वधितो योगी योगात्मा योग
साधनः ॥१०६॥ आश्रमः श्रवणः
कालः उपर्यो वायुवाहनः ॥
धनुर्धरो धनुर्वेदो दण्डो दमय
तादमः ॥१०७॥ अपराजितः स

वसहो नियन्ता नियमो यमः॥
 सत्यवाक् सत्यवक् सत्यः सत्य
 धर्मपरायणः॥१०८॥ आभिजा
 यप्रिया हो हः प्रियकृत्प्रीतिव
 र्धनः॥ विलायसगतिर्ज्योतिस्तु
 तचिह्नतभुविभुः॥१०९॥ रविः
 विरोचनः सूरः सविता रविलो
 चनः॥ अन्नतो दुतभुग्भोक्ताश्च

खदोनैकदोग्रहः॥१०१॥आनि
 विन्नस्सर्वमर्षीलोकाधिष्ठान
 मद्भुतः॥सनात्सनातनतमः
 कविलःकपिरव्ययः॥१११॥
 स्वस्तिदक्षस्तिहृत्स्वस्तिःस्वस्ति
 मास्वस्तिनक्षत्राः॥अश्विनःकु
 शुक्लीचक्राविक्रम्यर्जितरास
 नः॥११३॥शुक्लातिगःशुक्लमहः

सिसरः सर्वरीकरः॥ अजरः पेरा
 लेदक्षोदक्षिणः क्षमिरांगधरः॥ ११३
 विदुत्तमो वीतभयः पुष्पः श्रवण
 कीर्तनः॥ उत्तार एण्डु हतिहा पु
 एण्डु स्वप्ननाशनः॥ ११४॥ वीति
 स्मरक्षणः स्वस्थो जीवनः पर्युव
 स्थितः॥ अनन्तदपो नत्त श्रीर्जित
 मन्पुर्भयापहः॥ ११५॥ चतुरश्रो
 गभीरात्मा विदग्धो व्यादिशोदक्ष

॥११६॥ आदित्यो भूर्भुवो लक्ष्मीः
 शुवोरोरुचिरांगदः ॥ जनको
 जनजन्मादिभीमोभीमपरा
 क्रमः ॥११७॥ आधारनिलयो
 धाता पुष्पहासः प्रजाकरः ॥ ३
 धर्मगः सत्पथाचारः प्राणदः
 प्राणवः पृथुः ॥११८॥ शमाले प्रा
 णनिलयः प्राणमन्त्राणां जीव
 नः ॥ तत्त्वतत्त्वविदेकात्मा जन्ममृ

सुजरातिगः॥११॥भुवः स्वस्त
 उरारः सपिताप्रपितामहः॥
 यज्ञो यज्ञपतिर्यज्वायज्ञां गो य
 ज्ञसाधनः॥१३०॥यज्ञो गैर्वृद्ध
 जगुहमन्त्रमनादएवचा॥ज्ञ
 खभ नंदकीचकीशाहुंध
 न्यागदाधरः॥१३१॥रथोऽपा
 णिरथोऽपामसर्वप्रहरणाय

धः॥ देवकी नन्दनः शृङ्गारक्षितः
 त्राः पापनाशनः ॥ १३३ ॥ आत्म
 यो निस्सुर्य जानो वेखा नस्मा
 मगाय कः ॥ ३ ॥ तीदं कीर्तिनः ॥ १ ॥ ओं नमो न
 यम्प कोरावसमहात्मनः ॥ ३ ॥ न
 म्नां सहस्रं दिव्यानाम शेषेणै
 कीर्तितं ॥ यदंशुया नित्यं
 यश्चापि परिवर्तितं ॥ १३४ ॥ ॥

नाशुभं प्राप्नुयात् किञ्चिन्नमुत्र ह
 चमानवः ॥ वेदांगगोब्राह्मण्या
 त्वात्रयोविजयी भवेत् ॥ १३५ ॥
 वैश्वपोधनसमृद्धिस्त्यार्द्धद्वय
 शुखमवाप्नुयात् ॥ धर्मार्थी प्राप्नु
 याद्धर्ममर्थार्थी चार्थमाप्नुयात्
 ॥ १३६ ॥ कामानवाप्नुयात् कामी प्रज
 र्थी प्राप्नुयात् प्रजो ॥ भक्तिमान्पत्न्या

दोषीयश्चिरुद्गतमानसः ॥१३१॥
सरुम्भं वा शुदेव ह्येनामामेन त्रयी
नियेत् ॥ यशः प्राप्नोति विपुलं ज्ञाति
प्राधान्यमेव च ॥ १३२ ॥ अचलांश्चि-
यमाप्नोति संग्रामे विजयी भवेत् ॥
भवन्प रोगोद्युतिमान्बलरूपगुण
वितः ॥ १३३ ॥ रोगार्ते मुच्यते रोगा
द्वद्वा मुच्येत वन्धनात् ॥ मध्यान्मुच्ये
तभातल्लु मुच्येदापन्न आपदः ॥ १३४ ॥
नभयं विदित्वा नित्यं तेन सुखं विनति ॥ भवन्ति रोगे
नीयमानपलरूपगुणाविते ॥

CC-0. In Public Domain. Digitized by eGangotri

在

मन्त्रितः॥ युष्मन्माशुखंयान्ति
श्रीयतिस्मृतिर्कीर्तिनं॥ १३४ ॥

नचक्रोद्यो नविभूषणमन्त्रा उभा

वृंमात्स
यैनलो
भोना १

मतिः ॥ भवेति ह्यपुण्यानां भवति

पुरुषोत्तमे ॥ १३५ ॥ द्वौ सच चार्क

नक्षत्रास्वदिशोभूमहोदधिः॥

वायुदेवस्य वीर्येण विधत्तानि

महत्मानः ॥१३६॥ ससुरासुरगं

धर्वे सयदीरग राक्षसं। जगद्वि

सेवति ते दंष्ट्रा दंष्ट्रा दंष्ट्रा चरचरम् ॥
 ॥१३७॥ इन्द्रियाणि मनो बुद्धिस्तत्त्वं
 तेजो बलं धृतिः ॥ वासुदेवात्मका
 न्यासुः क्षेत्रक्षेत्रज्ञ एव च ॥ १३८ ॥
 सर्वा गमानामाचारः प्रथमं परि
 कल्पते ॥ आचारप्रभवो धर्मो ध
 र्मस्य प्रभुरच्युतः ॥ १३९ ॥ अथ यः
 पितरो देवा महाभूता निधातवः
 जंगमा जंगमचेदं जगन्नाशक्यणो
 भवम् ॥ १४० ॥ योगी ज्ञानं यथा सां

त्वं विद्या त्रि न्या निवर्म च विदा ब्रा
 ह्मणि विज्ञान मेतत्सर्वं जनार्दन
 ॥१४१॥ एको विष्णु मरुद्भुतं पृथग्भू
 तान्यनेकराः ॥ श्रीलोकान्याप्य भू
 तात्मा भुंक्ते विश्वभुग व्ययम् ॥१४३॥
 इमं ह वै भगवतो विलोत्पासेन कृ
 तितं ॥ पठेद्यश्च पुनः श्रेयः प्राप्त
 सुखान्निच ॥ विश्वे श्वर मजं देवं ज
 गत्तः प्रभवा व्ययम् ॥ भजति ते पुष्क

नाद्यं न ते वा त्ति पराभवम् ॥ १४४ ॥
 अर्जुन उवाच ॥ ॥ पद्मपत्र विशाला
 क्षपद्मनाभ उरो त्तम ॥ भक्तानाम्
 तुरक्तानां त्राता भव जनार्दन ॥ १४५ ॥
 श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ यो मंतामस
 ह्यश्रेणस्तोनुमिश्रसि पाशुव ॥ सो
 ह मे केन ह्येकेन ह्युति एव न शंश
 यः ॥ ममोक्तं न ज्ञाय सहस्रमृते ये
 सहस्रपादा यो विरोरुवाहवे ॥ स

नमः कमलनाभाय नमस्तेजलप्राप्तये
 ने नमस्ते केशवानंतवासुदेवन मोक्ष
 ते ५१ वासनावासुदेवस्य वासितं भुव
 नत्रये सर्वभूतनिवासीनां वासुदेवन
 मोक्षने ५२ नमो ब्रह्माण्डे वायगो
 ब्रह्माण्डिताय च जगदिताय कृष्णा
 यगोविंदाय नमो नमः ५३ आका
 शात्पतिते तोयं यथा गच्छति सागरे
 सर्वदेवनमस्कारकेशवंप्रतिगच्छति ५४
 पृथग्विष्णुः कटकपंथाय च संसृज्यते हरिः
 कृपयंते विजानीयात्ते विंदरदिनाग
 रमः ५५ सर्ववैदेस्य सुप्रसन्नं सर्वतो

र्येषु यत्फलं न तत्फलं प्रियमाप्नोति श्रु
 त्वा देवेन नार्दनं ५६ योनरा पठते नि
 त्यत्रिकाले केशवा लये द्विकाले मे
 ककालवाक्ये सर्वव्यपोदतिः ५७ द
 शनेरीपवःस्तस्य सौम्या सर्वसदा प्र
 दाः विलयेते वपापानिस्तवेदस्मिन्
 प्रकीर्तित ५८ येन ध्याते श्रुत्वा येन
 येन येष पठतस्तवः दत्तानि सर्वदा
 नानि सारा सर्वसमर्चिताः ५९ इ
 दलोकैः परे वापि न भये विद्यते रुचि
 त्वा नाम्ना सदस्ये यो धीते द्वादश
 ममसे निधौ ६० सनिददनिपा

पानिकल्पकोटिश्रुतानि च अथ
 त्र्यसंनिधौः प्रार्थनत्वं मानाशिको
 शवः ६१ पठेन्नामसहस्रं तु गवां
 कोटिफलं लभेत् शिवालये पठे
 नित्यं तु लसीवनसंस्थिते ६२ इति
 श्रीमद्भाभारतेश्वरसहस्रोसंहिता
 यो वै याग्यकोशोतिपर्वणि उत्तमा
 नशासनेदानधर्मानरे श्रीविल्लर
 नामसहस्रसंपूर्णं शुभम् मस्तु ॥
 नरो मुक्तिमवाप्नोति चक्रपाले वचो ॥ यथा
 ब्रह्मदत्त्यादिकपापे सर्वपापे विनश्यति ६३

कृष्णनाम्ने पुरुषाय नमः श्रुते सहस्र.
 कोटियुगधारणे नमः ॥१४७॥ इमं
 स्तवंपठति शार्ङ्गधन्वनः शृणो
 ति वा परममनुत्तमं स्वर्यं ॥ स्तवत्रा
 भूत्पतिरुत्तमसर्वकिल्बिषजना
 र्दनं प्रविशति देहसंक्षये ॥१४८॥
 विश्वेश्वरमजं देवं जगत्प्रभवा
 व्ययम् ॥ स्तुवति यः पुष्कलं न ते

यात्रिपगानवन॥१४६॥ इति श्री
महाभारते शात्रिपविणि अनुशा
स्मिन्निदानधर्मेषु विस्मोर्नमि
सहस्रं संपूर्णं॥ शुभं॥ समाप्तं शुभं॥
लिखतामिदं मूधरनिश्रेण॥ नृसिंह
दासस्यार्थी लिखतं॥ दुधवातरे ॥
तिथौ सप्तम्यां॥ संवत् १८३५ ॥ ॥
ग्रायादि सप्तम्यां॥ शुभमस्तु॥